

POROČILO O SAMOEVALVACIJI ČLANIC UNIVERZE V MARIBORU ZA ŠTUDIJSKO LETO 2010/2011

1 Notranje preverjanje kakovosti - samoevalvacija

Osnovni cilj notranje evalvacije (interne evalvacije, samoevalvacije) je izpopolnjevanje kakovosti. Samoevalvacija pomeni prvi korak v evalvacijskem procesu in osnovni korak pri vpeljevanju notranjega evalvacijskega procesa. Pomembna funkcija samoevalvacije je ugotoviti prednosti in slabosti ter na osnovi takšnih analiz oblikovati priporočila za prihodnje izpopolnjevanje kakovosti dela. Rezultat notranje evalvacije je posebni akcijski načrt, ki naj bi ga znotraj visokošolske institucije obširno obravnavali vsi njeni organi ter zaposleni. Takšen načrt naj bi ustanovo spodbudil k razmišljanju o načinih izpeljave sprememb. Končni namen notranje evalvacije je spodbuditi vse člene visokošolske ustanove k razmišljanju, da je vsak izmed njih (so)odgovoren za kakovost in za vpeljane izboljšave.

Samoevalvacija prispeva k boljšemu samospoznavanju in samorazumevanju, visokošolskim institucijam zagotavlja tudi okvir za oblikovanje lastne definicije kakovosti in jim služi kot pomoč pri oceni dosežkov lastnega poslanstva in strateških ciljev. Samoevalvacija je najpogosteje opredeljena kot proces opredeljevanja, zbiranja in analiziranja kvalitativnih (samoocene zaposlenih in mnenja uporabnikov) in kvantitativnih informacij (dejstev) o predmetu samoevalvacije, s ciljem odpravljati pomanjkljivosti in razvijati predmet samoevalvacije v skladu z zastavljenimi cilji. Dejavniki, ki vplivajo na uspešen potek samoevalvacijskega procesa, so naslednji:

- naklonjeno vodstvo, ki jamči zaupljivo okolje, v katerem lahko člani samoevalvacijske skupine razpravljajo in pripravljajo samoevalvacijsko poročilo,
- velika notranja motiviranost za samoevalvacijo, katere rezultati naj bi visokošolskim učiteljem zagotavljali možnosti boljših pogojev za poučevanje in raziskovanje,
- ustrezno usposabljanje udeležencev samoevalvacijskega procesa,
- primeren načrt, ki upošteva posebnosti ocenjevanega primera,
- visoka soudeležba in obveščenost, ki pri udeležencih spodbudi odgovornost za rezultate,
- izbor pomembnih informacij, relevantnih mnenj in dejstev,
- povezovanje rezultatov samoocenjevanja s finančnimi načrti in pridobivanjem sredstev, s pomočjo katerih bo omogočeno nadaljnje izpopolnjevanje kakovosti.

Samoevalvacija mora biti kolektivna in nikakor ne zadeva le posameznika. Senat visokošolskega zavoda kot njegov najvišji organ v samoevalvacijsko skupino (komisijo) imenuje njenega vodjo ter člane. Med njimi mora veljati načelo

demokratičnosti, nikakor pa ne hierarhičnosti. Strokovnjaki s področja kakovosti v visokem šolstvu gledajo na velikost samoevalvacijske skupine različno, na UM pa Pravilnik o postopku samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter o sestavi in številu članov komisije za ocenjevanje kakovosti univerze predvideva od 5 do 7 članov, vključno s predsednikom skupine. Vsekakor pa naj samoevalvacijska skupina sestoji iz predstavnikov vseh glavnih interesnih skupin na visokošolskem zavodu: visokošolskih učiteljev, raziskovalcev, študentov, strokovnega in administrativnega osebja, saj bo njena objektivnost na ta način lahko lažje zagotovljena.

Namen samoevalvacije je nenehno vzdrževanje, spodbujanje ter izboljševanje kakovosti dela. Samoevalvacija na institucionalni ravni zagotavlja racionalno podlago za strokovno odločanje in načrtovanje razvoja ter nudi podlago za stalno izboljševanje kakovosti. Za uspešno samoevalvacijo je izrednega pomena, da so vsi vključeni v ta proces seznanjeni z njenimi nameni in da razumejo cilje samoevalvacije. Samoevalvacija se lahko izvaja na različnih ravneh, in sicer na ravni predmeta, na ravni študijskega in raziskovalnega programa v okviru posamezne organizacijske enote, na ravni članice univerze ali na ravni univerze. V praksi se običajno uporablja kombinacija samoevalvacij na različnih ravneh. V procesu managementa kakovosti se samoevalvacija na fakultetah začne na ravni organizacijskih enot (katedra, inštitut, laboratorij ...) in je osredotočena na izobraževalno, raziskovalno oz. strokovno dejavnost (programska samoevalvacija). Samoevalvacijski cikel se na ravni članice univerze zaključi, ko se programske samoevalvacije vgradijo v samoevalvacijo na višji ravni (institucionalna samoevalvacija). V skupnem poročilu o institucionalni samoevalvaciji so povzetki samoevalvacijskih poročil dopolnjeni s pregledi dela skupnih služb in vodstva, ki vključuje splošnejša področja. Glavni cilj samoevalvacije pa je slej ko prej predvsem pomoč pri nadaljnjem izpopolnjevanju kakovosti visokošolskega zavoda.

Pisno samoevalvacijsko poročilo je glavni rezultat samoevalvacijskega procesa ter zelo pomemben dokument, hkrati pa tudi instrument, s katerim visokošolska ustanova pridobi pomembne informacije o sebi. Vključuje oceno stanja in kritično analizo, analizo prednosti in slabosti ter predloge in priporočila za odpravo pomanjkljivosti (korektivne ukrepe) in izboljšanje kakovosti. Pred pisanjem samoevalvacijskega poročila je treba določiti njegov obseg, strukturo in vsebino, časovne roke in avtorstvo.

Zaključki samoevalvacijskega poročila naj vključujejo ocene, ki so podkrepljene z dokumentacijo, in priporočila za nadaljnje izboljševanje kakovosti. Priporočila naj bodo nedvoumna in izvedljiva ter jasno naslovljena na tiste posameznike, ki so odgovorni za nadaljnje izpopolnjevanje kakovosti. Samoevalvacijsko poročilo mora spodbujati nenehno izboljševanje kakovosti, učinkovitejše vodenje in upravljanje, notranjo pripravo za zunanjo evalvacijo ter zagotavljanje informacij za zunanje izvedence.

Samoevalvacijsko poročilo mora poleg opisa in kritične analize glavnih vidikov vključevati tudi načine, postopke in ukrepe za izboljševanje kakovosti, s pomočjo katerih naj bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti. V zaključku samoevalvacije zato samoevalvacijska skupina sprejme jasno oblikovana priporočila za vzdrževanje in nadaljnje izboljševanje kakovosti, ki temeljijo na ugotovljenih prednostih in slabostih. Na osnovi rezultatov samoevalvacije lahko visokošolski zavod pripravi strateški načrt

za izboljševanje sistema managementa kakovosti v prihodnosti. Procesi odločanja o nadaljnjih ukrepih in postopkih za izpopolnjevanje kakovosti, ki sledijo procesu samoevalvacije, naj vključujejo tudi časovni načrt prihodnjih dejavnosti.

Visokošolska institucija mora vzpostaviti jasen sistem za redno spremljanje in preverjanje uresničevanja priporočenih dejavnosti in ugotavljati njihove učinke. Hkrati je potrebno oblikovati sistem poročanja oz. informiranja, tako da bodo člani samoevalvacijske skupine in drugi, ki so sodelovali pri samoevalvaciji, poznali rezultate nadaljnjega izboljševanja sistema managementa kakovosti, ki izhajajo iz samoevalvacije. O teh rezultatih bomo nato poročali v naslednji samoevalvaciji.

Velik pomen moramo nenazadnje pripisati še uporabnosti samoevalvacijskega poročila. Uporabno samoevalvacijsko poročilo mora zadostiti naslednjim pogojem:

- naj bo čim bolj odprto in samoreflektivno, zato je treba jasno in izrecno opredeliti ugotovljene prednosti oz. slabosti,
- treba se je izogniti težnji po podcenjevanju ali prikrivanju slabosti,
- načrti za premagovanje ugotovljenih slabosti naj bodo ponujeni v jedru in povzeti v zaključku samoevalvacijskega poročila v obliki celovitega akcijskega načrta,
- avtorji samoevalvacijskega poročila naj ne pozabijo, da je le-to deloma namenjeno notranji publiki visokošolskega zavoda, deloma pa zunanji, zato naj bo poročilo ustrezno prilagojeno publiki, ki ji je namenjeno.

2 Kakovost na Univerzi v Mariboru

Tudi Univerza v Mariboru (UM) in njene članice se že poldrugo desetletje zavedajo pomena kulture kakovosti, zato so bile že pred leti ustanovljene komisije, ki spremljajo in ocenjujejo kakovost, tako na univerzitetni ravni kot na ravni članic UM. Slednje sestavljajo predstavniki vseh glavnih interesnih skupin, t.j. visokošolskih učiteljev, raziskovalcev, študentov, strokovnega in administrativnega osebja.

UM je kot prva izmed slovenskih univerz ustanovila samostojno strokovno službo za kakovost, ki med drugim koordinira in spodbuja aktivnosti v smislu spremljanja, ocenjevanja in zagotavljanja kakovosti na celotni UM ter nudi strokovno podporo Komisiji za ocenjevanje kakovosti univerze Senata UM. V letu 2011 je bil na UM ustanovljen še Center za razvoj kakovosti, ki deluje v skladu s programom prorektorice UM za razvoj kakovosti.

Članice in druge članice UM imajo v okviru svojih spletnih strani izdelale podstrani za področje kakovosti, ki ponujajo informacije o aktivnostih s področja managementa kakovosti. Spletne podstrani za kakovost članic UM vsebujejo podatke in dokumente, kot so strategija na področju managementa kakovosti, letni načrt dela komisije za kakovost, samoevalvacijska poročila, akcijski načrt, sestava komisij za kakovost, zapisniki sej komisije za kakovost, informacije o anketiranju študentov, diplomantov in zaposlenih, pravilniki o anketah, delavnice in posveti, novice, povezave ...

Članica UM	Spletne podstrani za kakovost članic UM
EPF	http://www.epf.uni-

	mb.si/o_fakulteti/organi_komisije/komisija_za_ocenjevanje_kakovosti.aspx
FERI	http://www.feri.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=348
FE	http://www.fe.uni-mb.si/si/kakovost-na-fe-um/index.php
FG	http://www.fg.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=2121
FKKT	http://www.fkkt.uni-mb.si/node/118
FKBV	http://www.fk.uni-mb.si/fkbv/index.php/o-fakulteti/117-kakovost-na-fkbv
FL	http://fl.uni-mb.si/index.php/obiskovalec/o-fl/kakovost-na-fl-um
FNM	http://www.fnm.uni-mb.si/index.php?option=com_content&view=article&id=488&Itemid=142
FOV	http://www.fov.uni-mb.si/O-Fakulteti/Kakovost-na-FOV
FS	http://www.fs.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=254
FVV	http://www.fvv.uni-mb.si/o-fakulteti/kakovost-na-fvv.aspx
FZV	http://www.fzv.uni-mb.si/page/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=168&Itemid=238
FF	http://www.ff.uni-mb.si/o-fakulteti/komisije-senata/komisija-za-ocenjevanje-kakovosti
MF	http://www.mf.uni-mb.si/index.php/o-medicinski-fakulteti/88-kakovost
PEF	http://www.pfmb.uni-mb.si/index.php?page_id=138
PF	http://www.pf.uni-mb.si/si/kakovost-samoevalvacija
UKM	http://www.ukm.si/podrocje.aspx?id=626
ŠD	http://www.uni-mb.si/povezava.aspx?pid=5487
Rektorat	http://www.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=439

3 Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze

Komisija je bila ustanovljena novembra 1997, od decembra 2003 pa nosi ime Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze (KOKU) in je od tedaj stalna komisija Senata UM.

KOKU sproti obvešča Senat UM o svojih ugotovitvah, sprejetih sklepih in stališčih, predlogih in mnenjih ter o možnih rešitvah, za svoje delo pa mu je tudi odgovorna. Obravnava in odloča o zadevah s področja spremljanja in vrednotenja kakovosti na UM in na njenih članicah ter spremlja postopke samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter predlaga senatu UM ustrezne odločitve. Poleg tega komisija spodbuja, usklajuje in spremlja skrb za kakovost univerze in njenih članic.

Komisija deluje v skladu z Zakonom o visokem šolstvu, Statutom UM, nacionalnimi evalvacijskimi merili in *Pravilnikom o postopku samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter o sestavi in številu članov komisije*. Pri svojem delu uporablja *Poslovnik Senata UM*.

Statut UM v svojem 264. členu pravi: »Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze spremlja in opravlja institucionalno in programsko ocenjevanje kakovosti in učinkovitosti izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega, umetniškega dela članic univerze in univerze kot celote. Postopek evalvacije in samoevalvacije univerze in njenih članic, sestavo in število članov komisije določi senat univerze s splošnim aktom univerze.«

KOKU pripravlja letno poročilo o dejavnostih in rezultatih na področju managementa kakovosti na univerzi, ki ga obravnavajo Senat UM in njeni drugi organi ter je javno objavljeno na spletni strani univerze. Vsako leto pripravi poročilo o dejavnostih in rezultatih na področju spremljanja in vrednotenja kakovosti na UM.

V svojem sedanjem mandatu (2007 – 2011) šteje KOKU trenutno 25 članov, izmed njih po enega predstavnika vsake članice UM, nadalje predstavnika nepedagoških delavcev ter pet predstavnikov študentov, ki jih imenuje Študentski svet UM. Člani komisije iz vrst visokošolskih učiteljev in sodelavcev so izvoljeni za mandatno dobo štirih let, člani komisije iz vrst študentov pa za mandatno dobo dveh let. Komisiji predseduje prof. dr. Franci Čuš s Fakultete za strojništvo.

Osnovni cilji komisije v tekočem študijskem letu slejkoprej ostajajo:

- slediti celovitemu konceptu managementa kakovosti v visokem šolstvu,
- izvajati permanentne (letne) samoevalvacije univerze in njenih članic,
- slediti učinkom za izboljšanje ter
- letno poročati Senatu UM.

Komisija bo tudi poslej sodelovala z nacionalnim evalvacijskim in akreditacijskim organom (Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu) in s tovrstnimi komisijami drugih slovenskih univerz (Komisijo za kakovost Univerze v Ljubljani, Komisijo za spodbujanje in spremljanje kakovosti izobraževalnega, raziskovalnega in umetniškega dela Univerze na Primorskem, Komisijo za kakovost Univerze v Novi Gorici), s katerimi se redno sestaja na letnih sejah delovne skupine univerzitetnih komisij za kakovost.

KOKU je na svojo pobudo pristopila k izvedbi projekta notranjih institucionalnih evalvacij znotraj UM. Te evalvacije so priprava na zunanje evalvacije, ki jih izvajajo ekspertne skupine, imenovane s strani nacionalnega evalvacijskega organa. Izvedba tega projekta je hkrati tudi del razvojnega programa vodstva UM s področja spremljanja in zagotavljanja kakovosti na naši univerzi.

Na podlagi doslej opravljenih notranjih institucionalnih evalvacij na

- Pravni fakulteti (2008),
- Fakulteti za gradbeništvo (2009),
- Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede (2009),
- Fakulteti za varnostne vede (2010),
- Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo (2010),
- Fakulteti za organizacijske vede (2011) in
- Ekonomsko-poslovni fakulteti (2011)

lahko ugotovimo, da so bile izjemno dobrodošle za evalvirane fakultete, s čimer soglašajo tudi njihova vodstva ter ostali zaposleni. Projekt notranjih institucionalnih evalvacij na UM bomo nadaljevali, tako da bo Komisija v letu 2012 izvedla dve tovrstni evalvaciji, in sicer na Pedagoški fakulteti (maja 2012) ter na Medicinski fakulteti (novembra 2012).

Gradiva s področja managementa kakovosti na UM služba javno objavlja na svoji spletni strani *Kakovost na UM* (<http://www.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=439>) v okviru spletne strani UM, kjer so dosegljivi številni dokumenti komisije, prav tako pa tudi tovrstno gradivo ter povezave do tujih združenj in agencij, ki skrbijo za kakovost v visokem šolstvu.

4 Samoevalvacije na Univerzi v Mariboru

KOKU nalaga članicam UM da med drugim – v skladu s *Pravilnikom o postopku samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter o sestavi in številu članov komisije za ocenjevanje kakovosti univerze* – letno izvajajo samoevalvacije.

Tako UM kot tudi vse njene članice vsakoletno pripravljajo poročila s področja kakovosti, glavni njihov namen pa je ocena stanja ter uresničevanja sprememb in priprava izboljšav. Odkar deluje KOKU so bile na UM izvedene naslednje samoevalvacije:

- institucionalna samoevalvacija članic UM (2000),
- samoevalvacija pedagoškega procesa članic UM (2001),
- samoevalvacija raziskovalnega procesa članic UM (2002),
- »follow-up« samoevalvacija pedagoškega procesa članic UM (2003),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2004),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2005),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2006),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2007),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2008),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2009),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2010) in
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2011).

Pri samoevalvaciji UM ali njenih članic smo od leta 2004 do leta 2011 v skladu s tedanjimi nacionalnimi evalvacijskimi merili (*Merili za ugotavljanje, spremljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstveno-raziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela Nacionalne komisije za kvaliteto visokega šolstva*) ocenjevali sledeče segmente:

- namen, politika, cilji, strategija, organiziranost in vodenje univerze ali članice univerze, urejenost dokumentacije ter skrb za kakovost,
- izobraževanje – študijska dejavnost,
- znanstvenoraziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost,
- visokošolski učitelji in sodelavci, znanstveni delavci in sodelavci,
- upravni, strokovni in strokovno-tehnični delavci,
- študenti,
- prostori, oprema za izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in strokovno dejavnost,
- financiranje izobraževalne – študijske, znanstvenoraziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti,
- sodelovanje z družbenim okoljem na regionalni, državni in mednarodni ravni.

Novembra 2010 je Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu sprejela *Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov*. V skladu z aktualnimi nacionalnimi evalvacijskimi merili smo na UM prvič pristopili k izvedbi samoevalvacije po le-teh, tako da je ocenjevanje potekalo po naslednjih segmentih:

- vpetost v okolje,
- delovanje visokošolskega zavoda,

- kadri,
- študenti,
- materialni pogoji (prostori, oprema, knjižnično-informacijska dejavnost in financiranje),
- zagotavljanje kakovosti, inovativnosti in razvojne naravnosti.

4.1 Samoevalvacije članic Univerze v Mariboru za študijsko leto 2010/2011

KOKU je v zvezi z zadnjo samoevalvacijo članic UM (za študijsko leto 2010/2011) na svoji 2. redni seji 18. novembra 2011 sprejela naslednje sklepe:

- Sklep 7: *KOKU zadolži članice UM, da izdelajo in ji do 15. januarja 2012 posredujejo svoja poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2010/2011, pri čemer naj upoštevajo Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Poročila o samoevalvaciji morajo predhodno obravnavati in potrditi tudi ustrezni organi članic UM.*
- Sklep 8: *Poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2010/2011 izdelajo tudi Univerzitetna knjižnica Maribor, Študentski domovi Maribor ter Rektorat UM.*
- Sklep 9: *KOKU poziva članice UM, da v svoja poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2010/2011 vključijo izpolnjene preglednice za pripravo samoevalvacijskega poročila vključno z ustreznimi komentarji.*
- Sklep 10: *KOKU poziva članice UM, da v svoja poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2010/2011 vključijo tudi izpolnjene preglednice za vrednotenje knjižnične dejavnosti.*
- Sklep 11: *KOKU poziva članice UM, da v svoja poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2010/2011 vključijo podrobnejšo analizo akcijskega načrta iz poročila o samoevalvaciji za študijsko leto 2009/2010.*
- Sklep 13: *KOKU predlaga članicam in drugim članicam UM, da raziskavo o zadovoljstvu zaposlenih na delovnem mestu v prihodnje vključijo v svoja v svoje poročilo o samoevalvaciji.*

Skladno s sklepi 9, 10 in 11 je bilo dogovorjeno še, da bodo članice UM v svoja samoevalvacijska poročila vključile tudi:

- enotne preglednice z nekaterimi kazalniki za vrednotenje študijske in knjižnične dejavnosti ter
- podrobnejšo analizo akcijskega načrta iz lanskoletnega samoevalvacijskega poročila.

Že peto leto zapored je torej šlo za kvantificirani prikaz določenih kazalnikov članic UM s področja študijske in kadrovske dejavnosti ter uspešnosti knjižnične dejavnosti.

Služba za razvoj kakovosti UM je prejela samoevalvacijska poročila vseh članic in drugih članic UM, prav tako pa tudi Rektorata. Članice UM, ki razpolagajo s svojimi knjižnicami, so izpolnile tudi preglednice UKM s kazalniki za vrednotenje knjižnične dejavnosti, na podlagi katerih bodo v Univerzitetni knjižnici Maribor izdelali poročilo *Kazalci uspešnosti knjižnične dejavnosti na UM za študijsko leto 2010/2011*.

Dogovorjeni rok za oddajo samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2010/2011 je bil – v skladu z omenjenim pravilnikom – 15. januar 2012. Treba je poudariti, da je strokovna služba UM vsa omenjena poročila prejela v dogovorjenem roku, kar pomeni, da so bila le-ta pravočasno izdelana, obravnavana s strani ustreznih organov članic in drugih članic UM ter posredovana strokovni službi UM. Na tem mestu pa vendarle želimo opozoriti, da bi morala biti samoevalvacijska poročila obravnavana bodisi na rednih ali izrednih sejah senatov članic UM, nikakor pa ne na korespondenčnih sejah (brez razprave!), kot tokrat v primeru štirih fakultet!

Samoevalvacije članic UM za študijsko leto 2010/2011 so opravile njihove posamezne komisije za kakovost. Podatke so večinoma pridobile iz referatov za študentske zadeve, pisarn za mednarodno sodelovanje, kadrovske službe, knjižnice, visokošolske vpisno-informacijske službe UM, Računalniškega centra UM ter iz izvedenih študentskih anket. Na podlagi teh podatkov so omenjene komisije izdelale samoevalvacijska poročila, v katerih so ocenile predvsem pedagoško in raziskovalno dejavnost svoje fakultete, prav tako pa so v poročila vključile še oceno podpornih procesov. Tako so bili – v skladu z nacionalnimi evalvacijskimi merili – najpogosteje ocenjeni študijski programi, študenti, raziskovalni projekti, visokošolski učitelji in sodelavci, prostorski in materialni pogoji, pridobivanje finančnih sredstev, organiziranost ter skrb za kakovost.

Samoevalvacijska poročila članic UM za študijsko leto 2010/2011 so v celoti na vpogled v Službi za razvoj kakovosti UM (kot tudi vsa tovrstna poročila od leta 2000 dalje).

Kljub doseženim uspehom je na UM še vedno potrebno slej ko prej krepiti zavest med zaposlenimi, da je zagotavljanje kakovosti na univerzi nujen proces, ki univerzo nenehno krepi in jo kot tako postavlja ob bok razvitim svetovnim in evropskim univerzam. Najpomembneje pa je, da se tega zavedamo vsi zaposleni na UM, še posebej v smislu spodbujanja k razmišljanju in oblikovanju skupne kulture kakovosti na UM.

4.2 Ugotovitve iz samoevalvacijskih poročil članic UM

Glede na priporočila in navodila KOKU glede priprave samoevalvacijskih poročil (in tudi zaradi vključenih kazalnikov s področja študijske in knjižnične dejavnosti) so samoevalvacijska poročila članic UM iz leta v leto primerljivejša.

Iz kratke analize samoevalvacijskih poročil članic in drugih članic UM so razvidne nekatere skupne prednosti s področja skrbi za kakovost, ki jih velja v prihodnje ohranjati oz. krepiti:

- sprejeto in javno objavljeno poslanstvo, vizija ter strategija,
- zavzemanje za stalno krepitev in razvoj kakovosti,

- zavedanje pomena spremljanja, ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti ter izboljšav ob upoštevanju ugotovljenih pomanjkljivosti,
- samoevalvacijske komisije so ustrezno sestavljene,
- samoevalvacijska poročila so v veliki večini članic in drugih članic UM dosegla pričakovano raven.

Ob tem lahko seveda ugotovimo tudi nekatere skupne pomanjkljivosti, ki jih bo treba sčasoma odpraviti:

- ni razvitih postopkov za uspešno merjenje učnih dosežkov,
- ni anket za pedagoške delavce o spremembah in predlogih za izboljšanje pedagoškega dela,
- mentorstvo in tutorstvo še ni na zadovoljivem nivoju,
- ni kariernega svetovanja pedagoškim in nepedagoškim delavcem pri nadaljevanju njihove poklicne poti,
- ni redno zaposlenih strokovnjakov, ki bi se ukvarjali izključno z notranjim zagotavljanjem kakovosti.

Članice UM že več let zapored izpostavljajo najpomembnejše ključne ugotovitve (skupne probleme in možne rešitve), ki so razvidne tudi iz samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2010/2011 ter predloge aktivnosti za izboljšanje.

V nadaljevanju navajamo nekatere ugotovitve, ki so skupne več članicam UM, ki izvajajo pedagoški in raziskovalni proces, po posameznih segmentih visokošolske dejavnosti. Ugotovljene prednosti so zapisane z zelenim, ugotovljene slabosti z rdečim, medtem ko so priporočila za odpravo pomanjkljivosti zapisana z modrim:

1. ORGANIZIRANOST IN VODENJE

- v vseh pomembnih organih fakultet so zastopani tudi študenti.
- fakultete nimajo izoblikovane celovite strategije razvoja.
- fakultete naj nadaljujejo z načrtovanjem svojega razvoja na ravni strateškega managementa,

2. SKRB ZA KAKOVOST

- skrb za kakovost v okviru sprejetih strategij za zagotavljanje kakovosti,
- ažurirane spletne podstrani za kakovost,
- vse boljša in obsežnejša samoevalvacijska poročila,
- izvajanje anket o zadovoljstvu zaposlenih na fakultetah.
- vsi zaposleni procesa zagotavljanja kakovosti še ne dojemajo dovolj resno,
- ni celovitega sistema nadziranja uresničevanja aktivnosti za izboljšanje kakovosti.

- izboljšati in nadgraditi aktivnosti na področju zagotavljanja kakovosti,
- vpeljati sistem nadziranja uresničevanja aktivnosti za izboljšanje kakovosti.

3. ŠTUDIJSKI PROGRAMI

- akreditirani bolonjski študijski programi,
- mednarodna primerljivost študijskih programov in sistem kreditnih točk omogočata mednarodno izmenjavo študentov,
- mednarodna primerljivost diplomantov,
- fakultete predstavljajo svoje študijske programe na srednjih šolah,
- vsebine predmetov so primerljive s podobnimi na tujih univerzah.
- zanimanje za izredni študij močno upada.
- stalno spremljati in izboljševati kakovost in učinkovitost izvajanja študijskih programov,
- sprotno prilagajati in prenavljati študijske programe glede na zahteve okolja,
- povečati sodelovanje s srednjimi šolami in vzpostaviti intenzivnejše in neposredne stike visokošolskih učiteljev in sodelavcev s srednješkolskimi učitelji,
- povečati obseg promocijskih aktivnosti za večji vpis s poudarkom na pridobivanju boljših dijakov.

4. POUČEVANJE IN ŠTUDIJ

- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja UM organizacijsko izboljšuje tudi časovno razporejanje izpitnih rokov.
- prevelike skupine študentov na predavanjih in še posebej vajah,
- premajhna količina študijskega gradiva v elektronski obliki.
- povečati kakovost izvedbe študijskega procesa,
- s sodobnejšimi pedagoškimi pristopi še izboljšati prehodnost in skrajšati čas študija,
- razvijati nove medfakultetne in meduniverzitetne skupne študijske programe,
- posodabljati študijsko literaturo,
- na podlagi informacij iz študentskih anket ukrepati in izboljšati stanje.

5. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

- habilitacijska merila spodbujajo objavljanje znanstvenih izsledkov.
- delež financiranja iz raziskovalne dejavnosti je prenizek,
- premalo sodelovanja z gospodarskimi subjekti preko svetovanj,
- raziskovalni potencial na posameznih fakultetah je razdrobljen.
- stalna skrb za promocijo znanstvenoraziskovalnega dela,

- v raziskave vključiti več strokovnjakov in odličnih partnerjev izven akademske sfere,
- prizadevati si za povečanje števila tržnih projektov, mednarodnih projektov in raziskav za gospodarstvo,
- spodbujati zaposlene za intenzivnejšo aktivno udeležbo na znanstvenih konferencah v tujini.

6. ŠTUDENTI

- ustrezna organiziranost študentov,
- povečana informiranost študentov glede študentskih in študijskih zadev,
- povečanje števila vključenih študentov v vse organizirane obštudijske dejavnosti.
- slaba prehodnost med letniki in posledično predolgo trajanje študija,
- premajhno vključevanje študentov v raziskovalno delo in v projekte,
- še premalo tujih študentov.
- več vključevanje študentov v raziskovalno delo in v projekte,
- z ustrezno promocijo pritegniti več tujih študentov,
- povečati mobilnost študentov.

7. PEDAGOŠKO OSEBJE

- ustrezna izvolitev pedagoškega osebja,
- kakovosten pedagoški kader zagotavlja kakovostno izvedbo pedagoškega procesa.
- spodbujanje mobilnosti, izmenjav in gostovanj pedagoškega osebja,
- spodbujanje znanstvenih in strokovnih prispevkov ter raziskovalnega dela.
- preobremenjenost pedagoškega osebja z izobraževalnim delom,
- neenakomerna obremenitev pedagoških delavcev,
- premalo vključenih učiteljev v pedagoški proces na tujih univerzah.
- enakomerneje obremeniti visokošolske učitelje in asistente,
- pospeševati mobilnost pedagoškega osebja,
- v izobraževalno delo v še večji meri vključiti strokovnjake iz prakse.
- ugotavljanje zadovoljstva pedagoškega osebja.

8. NEPEDAGOŠKO OSEBJE

- administrativni delavci si z dodatnim izobraževanjem pridobivajo višjo stopnjo izobrazbe.
- povečan obseg del zaradi zamrznjenih novih zaposlovanj,
- ne izvajajo se postopki napredovanj,

- premalo mobilnosti nepedagoških delavcev z namenom usposabljanja v tujini (Staff Training v okviru programa Erasmus).
- nadaljnje izobraževanje nepedagoških delavcev,
- reorganizacija delovnih procesov preko racionalizacije storitev, ki jih izvajajo nepedagoški delavci,
- ugotavljanje zadovoljstva nepedagoškega osebja.

9. PROSTORI IN OPREMA

- možnost on-line dostopa do podatkovnih zbirk ter tujih in domačih revij.
- prostorska stiska,
- zaradi varčevalnih ukrepov zmanjšanje nabave knjižnega fonda,
- nezadostna finančna sredstva za nabavo sodobnih računalniških programov ter računalniške opreme.
- reševati prostorsko problematiko,
- povečati knjižnični fond.

10. FINANCIRANJE

- financiranje iz javnih sredstev ne zadošča za pokrivanje celotnih odhodkov rednega študija,
- zmanjšanje prihodkov iz naslova izrednega študija,
- premajhen delež sredstev iz naslova znanstvenoraziskovalnega dela.
- dodatno pridobivanje sredstev s prijavljanjem mednarodnih projektov,
- poiskati možnosti za vzpostavitev stalnih oblik sodelovanja z gospodarstvom za pridobitev dodatnih virov financiranja.

11. SODELOVANJE Z DRUŽBENIM OKOLJEM

- ustanavljanje Alumni klubov,
- povečanje izmenjav »outgoing« študentov,
- nerazviti mehanizmi za spremljanje kariere diplomantov,
- premalo gostovanj učiteljev s tujih univerz,
- neuravnotežena izmenjava domačih in tujih študentov,
- širjenje mednarodnih povezav,
- okrepiti sodelovanje in povezovanje z domačim in tujim gospodarstvom in javnimi ustanovami,
- izvajati različne aktivnosti, ki bodo doprinesle k večji tržni prepoznavnosti fakultet doma in v tujini,
- spremljati kariere diplomantov.

Iz zgoraj navedenega je mogoče ugotoviti podobnost ključnih ugotovitev (prednosti in slabosti) ter predlogov aktivnosti za izboljšanje s tistimi iz prejšnjih let. Veliko ugotovljenih slabosti je seveda povezanih s finančnimi sredstvi in jih najbrž ne bo moč odpraviti v prihodnjem kratkoročnem obdobju. Resnici na ljubo pa si moramo priznati, da obstajajo na UM še precejšnje notranje rezerve (predvsem človeški viri), s katerimi bi utegnili izboljšati trenutno stanje na marsikaterem področju.

V samoevalvacijskih poročilih so – na priporočilo KOKU – članice UM izvedle tudi analizo svojih akcijskih načrtov iz preteklega študijskega leta. Prav gotovo lahko razveseli dejstvo, da je bilo veliko ugotovljenih slabosti odpravljenih prav zaradi izvedbe samoevalvacije oz. uresničitve korekturnih ukrepov iz akcijskih načrtov članic UM.

Novost v velikem številu samoevalvacijskih poročil članic in drugih članic UM so tudi vključene raziskave o zadovoljstvu zaposlenih na delovnem mestu (četudi so rezultati dokaj zaskrbljujoči!), prav tako na priporočilo KOKU, da ta segment v prihodnje vključujejo v svoja tovrstna poročila.

Na podlagi rezultatov samoevalvacije za študijsko leto 2010/2011 KOKU priporoča, da senat vsake izmed članic UM sprejme ustrezen akcijski načrt ukrepov za odpravo ugotovljenih slabosti ter krepitev ugotovljenih prednosti. Akcijske načrte, katerih realizacijo naj skozi vse študijsko leto spremljajo senati posameznih članic UM in njihovi dekani, naj pri posameznih predvidenih aktivnostih vsebujejo tudi navedbo časovnih rokov ter imen odgovornih organov oziroma posameznikov.

Zapisane ocene, ugotovitve in predlogi iz samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2010/2011 bodo lahko ustrezna osnova za izvršitev navedenih ambicioznih ciljev ter bodo dobrodošle za ves pedagoški in nepedagoški kader UM, njene študente in zunanje partnerje, ki jim je skupna skrb za njeno kakovost. Upamo si trditi, da se slednja na UM v zadnjih letih vztrajno izboljšuje.

5. Zaključek

Samoevalvacija prispeva k boljšemu samospoznavanju in samorazumevanju, visokošolskim institucijam zagotavlja tudi okvir za oblikovanje lastne definicije kakovosti in jim služi kot pomoč pri oceni dosežkov lastnega poslanstva in strateških ciljev. Samoevalvacija je najpogosteje opredeljena kot proces opredeljevanja, zbiranja in analiziranja kvalitativnih (samoocene zaposlenih in mnenja uporabnikov) in kvantitativnih informacij (dejstev) o predmetu samoevalvacije, s ciljem odpravljati pomanjkljivosti in razvijati predmet samoevalvacije v skladu z zastavljenimi cilji.

Ob koncu tega poročila dobronamerno ponujamo še nekaj priporočil za vodstvene delavce članic in drugih članic UM:

- **spodbujati zaposlene k resnemu pristopu ocenjevanja kakovosti** (najučinkoviteje z osebnim zgledom),
- **spodbujanje in upoštevanje aktivnejšega dela posameznih komisij za kakovost**

(redno sestajanje, spremljanje akcijskih načrtov, poročanje senatu in akademskemu zboru, študentskemu svetu ...).

- **izdelava in spremljanje izvajanja akcijskega načrta korektivnih ukrepov**
(realno zastaviti akcijski načrt, določiti odgovorne osebe za izvajanje posameznih segmentov akcijskega načrta, začrtati roke za uresničitev akcijskega načrta, krepiti prednosti, odpraviti pomanjklivosti ...).
- **izvajati redne ankete o zadovoljstvu zaposlenih**
(ankete o zadovoljstvu pedagoškega in nepedagoškega osebja lahko predstavljajo podlago za izboljšanje organizacijske klime ter medsebojnih odnosov),
- **samoevalvacijska poročila obravnavati na rednih sejah organov visokošolskega zavoda**
(ali vsaj na izrednih sejah, nikakor pa ne na korespondenčnih sejah brez razprave; samoevalvacijska poročila naj obravnavajo tudi akademski zbori in študentski sveti),
- **poročila o zunanjih in notranjih institucionalnih evalvacijah ter pripadajoče akcijske načrte korektivnih ukrepov javno objaviti**
(na spletnih straneh – npr. na spletni podstrani za kakovost)

Ob zaključku tega poročila podajamo še splošno oceno samoevalvacijskih poročil posameznih članic in drugih članic UM za študijsko leto 2010/2011 (po abecednem vrstnem redu), ki jo je na podlagi dosedanjih izkušenj izdelala Služba za razvoj kakovosti UM:

ODLIČNO:

Ekonomsko-poslovna fakulteta
Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko
Fakulteta za gradbeništvo
Fakulteta za naravoslovje in matematiko
Filozofska fakulteta
Pedagoška fakulteta
Pravna fakulteta

ZELO DOBRO:

Fakulteta za energetiko
Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo
Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
Fakulteta za organizacijske vede
Fakulteta za strojništvo
Fakulteta za varnostne vede
Fakulteta za zdravstvene vede
Medicinska fakulteta
Študentski domovi Maribor
Univerzitetna knjižnica Maribor

DOBRO
Fakulteta za logistiko
Rektorat

Pričujoče poročilo bo predmet obravnave na 3. redni seji KOKU 14. februarja 2012, sprejetega pa bo komisija posredovala še Senatu UM, ki ga bo predvidoma obravnaval na eni izmed svojih naslednjih rednih sej.

P r e d s e d n i k

Prof. dr. Franci Čuš

- Priloga:
Preglednice s podatki za pripravo
samoevalvacijskega poročila članic UM
za študijsko leto 2010/2011
- Viri:
Samoevalvacijska poročila članic UM
za študijsko leto 2010/2011

Samoevalvacijska poročila članic UM za študijsko leto 2010/2011:

EPF	Samoevalvacija 2010/2011 (december 2011); 133 strani
FERI	Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti: Poročilo za študijsko leto 2010/2011 (december 2011); 172 strani
FE	Samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2010/2011 – spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti (januar 2012); 76 strani
FG	Samoevalvacijsko poročilo FG za študijsko leto 2010-2011 (januar 2012); 177 strani
FKBV	Samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2010/11 (januar 2012); 174 strani
FKKT	Poročilo o kakovosti FKKT za študijsko leto 2010/2011 (januar 2012); 77 strani
FL	Samoevalvacijsko poročilo FL za študijsko leto 2010/2011 (januar 2012); 65 strani
FNM	Samoevalvacijsko poročilo FNM za študijsko leto 2010-2011 (januar 2012); 174 strani
FOV	Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti: Samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2010/2011 (december 2011); 107 strani
FS	Poročilo o kakovosti FS za študijsko leto 2010/2011 (december 2011); 82 strani
FVV	Poročilo o samoevalvaciji FVV za študijsko leto 2010/2011 (januar 2012); 80 strani
FZV	Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti: Poročilo za študijsko leto 2010/2011 (december 2011); 98 strani
FF	Samoevaluacijsko poročilo 2010/2011 (december 2011); 161 strani
MF	Samoevalvacijsko poročilo MF za študijsko leto 2010/2011 (december 2011); 100 strani
PEF	Samoevalvacijsko poročilo PEF za študijsko leto 2010/10 (december 2011); 110 strani
PF	Organizacija, izvedba in razvoj izobraževalne dejavnosti: Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti. Samoevalvacijsko poročilo za akademsko leto 2010/2011 (januar 2012); 134 strani
UKM	Samoevalvacijsko poročilo UKM za študijsko leto 2010/2011 (januar 2012); 118 strani
ŠD	Samoevalvacijsko poročilo za leto 2011 (januar 2012); 58 strani
Rektorat	Samoevalvacijsko poročilo Rektorata (januar 2012); 52 strani